

SENAT RP

ZAPIS STENOGRAFICZNY

Posiedzenie
Komisji Ustawodawczej (8.)
w dniu 21 grudnia 2011 r.

VIII kadencja

Porządek obrad:

1. Rozpatrzenie wniosków zgłoszonych na 3. posiedzeniu Senatu do projektu uchwały ogłaszającej rok 2012 Rokiem Radia Wolna Europa.
2. Rozpatrzenie wniosków zgłoszonych na 3. posiedzeniu Senatu do projektu uchwały w 30. rocznicę wprowadzenia stanu wojennego.

(Początek posiedzenia o godzinie 8 minut 37)

(Posiedzeniu przewodniczy przewodniczący Piotr Zientarski)

Przewodniczący Piotr Zientarski:

(Brak nagrania)

W porządku obrad jest rozpatrzenie poprawek zgłoszonych w toku drugiego czytania do dwóch uchwał ilościowościowych.

W pierwszej kolejności zajmiemy się uchwałą okolicznościową związaną z trzydziestą rocznicą wprowadzenia stanu wojennego.

Pozwolicie państwo, że będziemy omawiać zgłoszone poprawki według kolejności na liście, którą wszyscy, mam nadzieję, mamy przed sobą. I będziemy konsensualnie dochodzić do uzgodnień.

A więc po kolei. Odnośnie do pierwszej poprawki, czyli zmiany nazwy czy tytułu uchwały o potępieniu stanu wojennego w trzydziestą rocznicę jego wprowadzenia, pytam: czy ktoś z państwa chciałby się wypowiedzieć na ten temat?

(Senator Grażyna Sztark: Może wnioskodawca?)

Jest pan przedstawiciel wnioskodawców. Bardzo serdecznie witam pana autora.

Senator Łukasz Abgarowicz:

Dziękuję, Panie Przewodniczący.

Ja nie widzę żadnych przeciwwskazań co do wprowadzenia tej zmiany. To dobra zmiana.

Przewodniczący Piotr Zientarski:

Ja również uważam, że należałoby tę poprawkę przyjąć. Czyli, jak rozumiem, jest konsensus.

Poprawka druga: dodaje się wyrazy „przez władze komunistyczne na czele z generałem Wojciechem Jaruzelskim”. Tu jest propozycja nie tyle zmiany tej poprawki, ile szyku. Bardzo proszę, żeby pan legislator to uzasadnił. To nie jest modyfikacja poprawki, tu chodzi tylko o szyk zdania.

Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Miroslaw Reszczyński:

Efektom zmiany szyku zdania może być również modyfikacja wprowadzona przez Wysoką Komisję.

(Przewodniczący Piotr Zientarski: Tak, tak.)

Otóż proponuje się, aby zmienić odrobinę redakcję zdania i zwrot, który jest dodawany, z wnioskiem „przez władze komunistyczne na czele z generałem Wojciechem Jaruzelskim”, umieścić w tym zdaniu po wyrazie: „został” lub po wyrazach: „w Polsce”. Biuro przedstawia to do rozważenia Wysokiej Komisji.

Przewodniczący Piotr Zientarski:

A więc po „został”. Będzie: „został wprowadzony”...

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Po „w Polsce”, tak?

(Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Miroslaw Reszczyński: Ja pozwolę sobie odczytać to zdanie w nowym brzmieniu.)

Bardzo proszę.

Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Miroslaw Reszczyński:

13 grudnia 1981 r. wprowadzony został w Polsce przez władze komunistyczne, na czele z generałem Wojciechem Jaruzelskim, stan wojenny.

Dziękuję.

(Senator Grażyna Sztark: Przez...)

Przewodniczący Piotr Zientarski:

Czy nie lepiej byłoby: „stan wojenny przez”?

(Senator Grażyna Sztark: Tak, bo to jest jakby urwane zdanie.)

(Wypowiedzi w tle nagrania)

Tak. Myślę, że chyba lepiej byłoby zapisać najpierw, co zostało wprowadzone, czyli stan wojenny, a potem – przez kogo.

(Senator Grażyna Sztark: Tak.)

Wydaje mi się, że tak będzie bardziej logicznie.

Pan autor, wnioskodawca?

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Bardzo proszę.

Senator Łukasz Abgarowicz:

Po słowie: „został”.

Przewodniczący Piotr Zientarski:

A więc: 13 grudnia 1981 r. został wprowadzony w Polsce stan wojenny...

(*Senator Grażyna Sztark: Przez...*)

...przez władze komunistyczne... No nie!

(*Senator Grażyna Sztark: Nie?*)

Został wprowadzony...

Senator Łukasz Abgarowicz:

Przeczytajmy, jakby to brzmiało, gdyby wstawić to po wyrazie: „został”. 13 grudnia 1981 r. wprowadzony został przez władze komunistyczne na czele z generałem Wojciechem Jaruzelskim w Polsce stan wojenny.)

(*Przewodniczący Piotr Zientarski: Nie...*)

To źle brzmi. Tak?

Przewodniczący Piotr Zientarski:

Źle brzmi. 13 grudnia został wprowadzony w Polsce...

Senator Bohdan Paszkowski:

Moim zdaniem, lepiej by było trochę zmodyfikować to zdanie. Byłoby tak: 13 grudnia 1981 r. władze komunistyczne na czele z generałem Jaruzelskim wprowadziły w Polsce stan wojenny. I wtedy...

Przewodniczący Piotr Zientarski:

O!

(*Senator Bohdan Paszkowski: ...to zdanie będzie...*)

(*Senator Grażyna Sztark: ...logiczne...*)

Tak jest.

(*Senator Bohdan Paszkowski: ...dobre.*)

13 grudnia 1981 r. władze komunistyczne na czele z generałem Jaruzelskim wprowadziły w Polsce stan wojenny.

(*Senator Łukasz Abgarowicz: Tak jest. Tak brzmi najlepiej.*)

I taką modyfikację przyjmujemy. Dziękuję bardzo.

Teraz, proszę państwa, poprawki trzecia i czwarta. Jedna z nich wyklucza drugą. Jest propozycja, żeby przyjąć poprawkę czwartą. Czy jest na to zgoda? Dziękuję bardzo.

(*Wypowiedź poza mikrofonem*)

Tak.

Kolejna poprawka, piąta. Pierwsze zdanie już na tej białej stronie. Bardzo proszę zwrócić na nie uwagę. Dodajemy: „oraz poparcie materialne i moralne światowej opinii demokratycznej”. Dodajemy? Rozumiem, że jest na to zgoda.

(*Senator Łukasz Abgarowicz: Czy można?*)

Tak, bardzo proszę.

Senator Łukasz Abgarowicz:

Ja chciałbym zwrócić uwagę na to, że się powtarza obok siebie słowo: „materialne”. Tak? A więc nie wiem, czy nie byłoby lepiej, gdyby z niego zrezygnować.

(*Wypowiedzi w tle nagrania*)

Przewodniczący Piotr Zientarski:

Proszę bardzo.

Senator Bohdan Paszkowski:

Ja przypomnę: wsparcie organizacyjne i materialne od Kościoła oraz światowej opinii demokratycznej.

Przewodniczący Piotr Zientarski:

Oraz światowej opinii demokratycznej – żeby nie powtarzać słów: „materialne i moralne”. I taką modyfikację przyjmujemy.

Teraz poprawka pana senatora Jackowskiego. I z tą poprawką niestety mamy spory kłopot, Panie Senatorze.

Może udzielię głosu panu wnioskodawcy.

Senator Łukasz Abgarowicz:

Dziękuję.

Jeśli można, to ja zwróciłbym się do mojego przyjaciela, który siedzi tutaj obok, o wycofanie tej poprawki. I uzasadniam: w tej uchwale skupiamy się na ocenie stanu wojennego i jego twórców, a nie wymiaru sprawiedliwości ostatniego dwudziestolecia III Rzeczypospolitej. Mnie się wydaje... Jestem co do tego przekonany i mam nadzieję, że na przykład przy okazji składania jednego ze sprawozdań przez sędziego Sądu Najwyższego odbędzie się debata na temat sądownictwa, a wtedy ocenimy nasz system. Moim zdaniem stan naszego sądownictwa wymaga odrębnego omówienia i, wydaje mi się, odrębnej uchwały, w której pewne rzeczy należy podkreślić, dotyczącej właśnie rozliczeń tamtego czasu, tego, jak tamto środowisko się oczyszcza – mam na myśli wnioski IPN, które nie skutkowały uchynieniem immunitetu – oraz tego, jak ono służy społeczeństwu i z jakim wysiłkiem się reformuje. Prawda? Ciągłe są zastrzeżenia w tej mierze i wydaje mi się, że mamy znacznie więcej uwag. W związku z tym wydaje mi się... Tutaj chciałbym się skupić na samym stanie wojennym i jego twórcach, a nie na wymiarze sprawiedliwości. A ta uwaga dotyczy wymiaru sprawiedliwości.

Przewodniczący Piotr Zientarski:

Jeśli można, Panie Senatorze, Panie Redaktorze, powiem tak: jeszcze byłby problem z doprecyzowaniem, dlatego że nie dotyczy to wszystkich, przynajmniej nie w takiej formie, bo jednak część sprawców została ukarana. Na przykład z kopalni „Wujek” – prawda? W każdym razie chodzi o głównych... Słyszymy, podano, że w styczniu ma zapasć wyrok w sprawie Kiszczaka i Kani. Ten proces się toczy. Oczywiście Jaruzelski itd... A więc trzeba by było to zupełnie zmodyfikować: że część, że najważniejsi itd. Po prostu to jest zbyt wielki worek, to tak powiem dodatkowo. Ale główny argument to ten, który przytoczył wnioskodawca, pan senator Abgarowicz, i ja się z nim absolutnie zgadzam.

Bardzo proszę.

Senator Jan Maria Jackowski:

Panie Przewodniczący! Wysoka Komisjo!

Mnie się wydaje... Ja specjalnie użyłem słów: „osoby odpowiedzialne za wprowadzenie”, a nie „wykonawcy”, ponieważ mam świadomość tego, że przynajmniej formalnie w sprawie „Wujka” był sąd, ona przeszła całą procedurę. No i były inne tego typu procesy. A więc tu oczywiście nie można...

Możemy porozmawiać o jakimś przerezagowaniu tego. Bo co prawda jest tryb wycofania poprawki, ale nie składam się ku temu, żeby ją wycofać. Jeżeli komisja jej nie zaakceptuje, to wtedy prosiłbym, żeby ją potraktować jako wniosek mniejszości.

Rzeczywiście, tu może jest taka pewna niezręczność: „odpowiedzialny jest”... Może po prostu zrobić to w ten sposób: do dnia dzisiejszego autorzy stanu wojennego...

(Przewodniczący Piotr Zientarski: Do dzisiaj, do dzisiaj...)

Czy do dzisiaj, czy do dnia dzisiejszego... To taka autopoprawka, ja w tej chwili ją redaguję, proszę mi pomóc, liczę na państwa życzliwość: do dnia dzisiejszego osoby, autorzy stanu wojennego oraz... Autorzy stanu wojennego nie zostali osądzeni. Nie zostali osądzeni w sensie dokonania wyroku. No to jest stwierdzenie faktu, który...

(Przewodniczący Piotr Zientarski: Raczej nie mówi się „do dnia dzisiejszego”, ale „do dzisiaj”. Tak?)

Tu mam pytanie do Biura Legislacyjnego, jak to będzie zręcznie. Chodzi mi o taką intencję. Nie przesądzając, czy będzie w styczniu – może nie będzie, może będzie przesunięte. I to w ten sposób...

(Przewodniczący Piotr Zientarski: Jeszcze raz.)

Do dnia dzisiejszego autorzy stanu wojennego nie zostali osądzeni. I ja myślę, że taka formuła jest do zaakceptowania. To absolutnie nie zmienia treści, to jest stwierdzenie faktu, który, że tak powiem, jest, a który dopełnia treść uchwały.

Przewodniczący Piotr Zientarski:

Pan senator Matusiewicz.

Senator Andrzej Matusiewicz:

Panie Przewodniczący! Wysoka Komisjo!

Ja uważam, że to sformułowanie w tej naszej uchwale powinno się jednak znaleźć, bo wiadomo, że nasz wymiar sprawiedliwości w tych sprawach jest wyjątkowo nierychliwy – żeby nie użyć określenia „opieszali”. Jak inaczej, proszę państwa, wytłumaczyć, że takie sprawy rozpoznawane są bez ławników zapasowych, podczas gdy w każdej prostej sprawie o zabójstwo, gdzie jest skład dwa plus trzy, w jakimkolwiek sądzie okręgowym są ławnicy zapasowi i są sędziowie zapasowi. A tutaj zmieniały się składy orzecznicze, zmieniał się, że tak powiem, skład ławy oskarżonych, były wyłączenia do odrębnego postępowania itd.

I zasadna jest ta zmiana „nie zostały ukarane”, bo to by była, proszę państwa, jakaś forma nacisku na wymiar sprawiedliwości. A wymiar sprawiedliwości jest niezawisły.

Wiadomo: sądy są niezawisłe. Ale ja bym dodał jeszcze takie sformułowanie „prawomocnie osądzone”. Bez względu na to, jakie zapadłyby wyroki, nawet jeśli zapadłyby wyroki uniewinniające – oczywiście one powinny być inne, jednak my tu nie powinniśmy zajmować takiego stanowiska, że te osoby powinny być ukarane, gdyż to należy do niezawisłego sądu.

(Przewodniczący Piotr Zientarski: Nie, pan senator powiedział „osądzone”...)

Ja bym dodał jeszcze „prawomocnie osądzone” – że do tej pory przez tyle lat nie zostały prawomocnie osądzone. A te sprawy na pewno będą jeszcze prowadzone.

(Przewodniczący Piotr Zientarski: Nawet nie są osądzone...)

Proszę?

(Przewodniczący Piotr Zientarski: Nawet nieprawomocnie nie są osądzone...)

(Senator Jan Maria Jackowski: Chyba któryś...)

(Przewodniczący Piotr Zientarski: Panie Senatorze, Panie Mecenasiu?)

Co do twórców stanu wojennego...

(Przewodniczący Piotr Zientarski: Rozumiem...)

...to żaden nie został osądzony.

Przewodniczący Piotr Zientarski:

No właśnie, nawet nieprawomocnie. Pani senator Sztark się zgłaszała.

Senator Grażyna Sztark:

Panie Przewodniczący, jeżeli chodzi o ten ostatni akapit, nad którym tak dużo dyskutujemy, to oczywiście tutaj jest mowa o ostatnim procesie Kiszczaka i innych. Z tego, co wiem, generał Jaruzelski został wyłączony z tego procesu. A więc ten dopisek o prawomocnym wyroku jest tutaj akurat konieczny. Ja bym się przychyliła do tego zapisu. To jest bezpieczne, a przy tym chyba daje wyraz naszemu przekonaniu, że twórcy nie zostali osądzeni. A więc ja przychyliłabym się do tego.

Senator Jan Maria Jackowski:

Jeszcze jedna poprawka... Może wyjaśnię sprawę...

Przewodniczący Piotr Zientarski:

Proszę bardzo, jeszcze pan senator.

Senator Jan Maria Jackowski:

Panie Przewodniczący, po gorącej dyskusji z wnioskodawcą projektu uchwały, senatorem Abgarowiczem, rozumiejąc jego intencje – a jemu zależy na tym, żeby ten siódmy akapit już nie był zmieniany, czyli kończył się na słowach „wieczną hańbą” – proponuję, żeby tę moją poprawkę dołączyć do ósmego akapitu, „zachowania wartości i aspiracji Polaków” i tu „do dnia dzisiejszego” i ta treść, którą zaproponowałem... I wtedy...

(Wypowiedź poza mikrofonem)

(*Senator Jan Maria Jackowski: Przeredagować?*)

(*Głos z sali: W zamian...*)

(*Senator Łukasz Abgarowicz: No dobrze. Tutaj nie wiem, co by było można...*)

(*Przewodniczący Piotr Zientarski: Do dnia dzisiejszego twórcy stanu wojennego nie zostali osądzeni.*)

„Prawomocnie” – tu bym się przychylił do propozycji pana...

(*Przewodniczący Piotr Zientarski: Autorzy stanu...*)

Autorzy...

(*Przewodniczący Piotr Zientarski: Autorzy stanu wojennego nie zostali prawomocnie osądzeni.*)

(*Senator Jan Maria Jackowski: I nie wyliczamy „Wujek” czy nie „Wujek”, bo zaraz będzie dyskusja itd., tylko „autorzy”.*)

Przewodniczący Piotr Zientarski:

Autorzy stanu...

Tak?

(*Senator Łukasz Abgarowicz: Jeszcze tylko...*)

Pan senator Abgarowicz.

Senator Łukasz Abgarowicz:

Ponieważ ten akapit, na którego koniec w tej chwili przesuwamy poprawkę, jest akapitem ocennym – oddajemy cześć, składamy hołd – nie wiem, czy jest możliwe takie przeredagowanie tej poprawki, żebyśmy jeszcze tamto ocenili jako wstydlive dla polskiego wymiaru sprawiedliwości. A trzeba sobie powiedzieć, że to jest wstyd dla polskiego wymiaru sprawiedliwości, to, że te osoby nie zostały osądzone. Prawda?

(*Senator Jan Maria Jackowski: To jako odrębny akapit.*)

To wtedy jako akapit następujący po tym ostatnim akapicie.

(*Przewodniczący Piotr Zientarski: Tak, jako ostatni akapit.*)

Tak, i jeszcze to trzeba przyjąć, żeby... Ja bym tego nie nazywał aż hańbą. To jest wstyd dla polskiego wymiaru sprawiedliwości...

(*Przewodniczący Piotr Zientarski: Rozumiem. Ale treść taka, jaką proponuje pan senator Jackowski.*)

Tak jest.

Przewodniczący Piotr Zientarski:

„Do dnia dzisiejszego autorzy stanu wojennego nie zostali prawomocnie osądzeni”. Dziękuję, rozumiem, że jest konsensus.

I ostatnia poprawka. Proszę bardzo o wypowiedzi odnośnie do ostatniej poprawki.

Panie Senatorze, ostatnia poprawka, proszę się wypowiedzieć na jej temat. Ja jestem ostrożny. Uważam, że...

Senator Łukasz Abgarowicz:

Jeśli można, to tej poprawki bym nie wprowadzał. Ona ma już kompletnie inny sens. Prawda? To zadośćuczynie-

nie... Naprawdę, można wystąpić z jakąś inną inicjatywą. Nie mieszajmy tego z ocenami. Prawda?

(*Przewodniczący Piotr Zientarski: To jest apel.*)

Nie zmiękczejmy tej uchwały.

(*Wypowiedzi w tle nagrania*)

(*Przewodniczący Piotr Zientarski: Bo to jest taki apel i tutaj jakby...*)

Tym wszystkim ludziom złożyliśmy hołd w tej uchwałce. A co do zadośćuczynienia to jest to odrębny problem. Pan senator Gil może podjąć inicjatywę legislacyjną na ten temat. Dziękuję.

Przewodniczący Piotr Zientarski:

Tak.

Rozumiem, że mamy konsensus.

A więc, proszę państwa, ustaliliśmy to, krótko mówiąc – myślę, że nie ma potrzeby przypominania – w drodze konsensusu.

Głosujemy.

Kto jest za przyjęciem uchwały z poprawkami?

(*Wypowiedź poza mikrofonem*)

Nie, wszystkie poprawki...

(*Sekretarz Komisji Ustawodawczej Anna Łowczyk: Nie, nie wszystkie, bo tam były z modyfikacjami.*)

Nie, to z modyfikacjami, bo myśmy po kolei w drodze konsensusu ustalali poszczególne poprawki i teraz głosujemy nad całością z poprawkami po modyfikacji.

(*Sekretarz Komisji Ustawodawczej Anna Łowczyk: To będzie zestawienie wniosków. Nie będzie tekstu jednolitego.*)

Zestawienie wniosków, dobrze.

Kto jest za przyjęciem poprawki pierwszej, oczywiście po modyfikacji szyku zdania? (7)

Jednogłośnie, tak?

(*Głos z sali: Tak.*)

Poprawka została przyjęta.

Poprawka druga, z modyfikacją szyku zdania.

Kto jest za przyjęciem tej poprawki? (7)

Kto jest przeciw? (0)

Kto się wstrzymał? (0)

Jednogłośnie.

Dziękuję.

Poprawki trzecia i czwarta.

Przyjęcie poprawki czwartej wyklucza przyjęcie poprawki trzeciej.

My, przypominam, przyjęliśmy w drodze konsensusu poprawkę czwartą.

Kto jest za przyjęciem poprawki czwartej? (7)

Jednogłośnie.

Dziękuję bardzo.

Poprawka piąta, zmodyfikowana, bez powtarzania „poparcia materialnego i moralnego”.

Kto jest za przyjęciem tej poprawki? (8)

Dziękuję.

Poprawka szósta, pana senatora Jackowskiego, po modyfikacji.

Kto jest za przyjęciem tej poprawki? (8)

Jednogłośnie.

I ostatnia poprawka, pana senatora Gila, która nie uzyskała w dyskusji poparcia.

Kto jest za przyjęciem tej poprawki? (0)

Kto jest przeciwny? (6)

Kto się wstrzymał? (2)

Dziękuję.

A więc przegłosowaliśmy wszystkie poprawki.

Jeśli chodzi o sprawozdawcę, to ja nim byłem do tej pory i ja nim pozostanę.

Dziękuję bardzo.

Kończymy?

(Wypowiedzi w tle nagrania)

Proszę państwa, dlaczego mam wątpliwości? Nie ma pana senatora Świątkowskiego i nie znam jego stanowiska wobec tych poprawek. Naprawdę jest to kwestia minuty. My nie musimy tej uchwały przyjąć dzisiaj, mamy czas, możemy ją przyjąć na kolejnym posiedzeniu. W związku z tym proponuję, żeby odroczyć rozpatrywanie tej uchwały.

Czy ktoś z państwa jest innego zdania?

Dziękuję.

Zamykam posiedzenie Komisji Ustawodawczej.

(Koniec posiedzenia o godzinie 8 minut 59)

Kancelaria Senatu

Opracowanie:

Biuro Prac Senackich, Dział Stenogramów

Druk i łamanie: Biuro Informatyki, Dział Edycji i Poligrafii